

Божидара ***АНГЕЛОВА***

ЩЕ ВЗЕМА

Ще взема краски от зората,
от пролетния дъжд – дъха,
от хиляди цветенца – пъстротата,
от птици сладкогласни – песента,

от нежната дантела на дъгата,
и от прохладата на буйния поток,
от слънцето ще взема топлотата,
от нощното небе – покой дълбок,

от вятъра ще взема повей нежен,
от залеза – червен светлик,
безкрая син на океан безбрежен,
от бурята пък – мощен вик,

от гръм небесен грохота ще взема,
и от щурците плахи – нощен звук,
и от прашинките на пясък земен,
и малко пламъче от огън лют,

и звезден прах във шепите ще взема,
ще взема, Боже, всички чудеса,
ще взема даже цялата вселена…
сърцето си за да Ти поднеса!

ЗНАЕХ, ЧЕ ТЕ ИМА

Аз знаех, че Тебе Те има,
сърцето ми каза това,
на плочата му незрима
личаха Твойте слова.

Затова Те потърсих. Къде Си?
В простора безбрежен се взрях,
там нейде зад звездни завеси
от очите Ти блясък видях.

Потърсих Те тук, на земята –
във цвете, във буен поток…
Следите видях от ръката Ти
по хребет планински, висок.

Във слънчева ласка и в песен
потърсих Те, в морски вълни,
гласът Ти, от вятър понесен
всред птиците чух да ехти.

Тогава погледнах Голгота
и капки от кръв там видях,
в които пулсира Живота.
Но пак да Те търся не спрях.

Аз знаех, че Тебе Те има
и търсих Те вред нощ и ден…
Докосна ме недоловимо –
разбрах, Боже, бил си до мен!

НЧ "Възраждане 1928", с. Искрец. Електронно издание на адрес: **vestnikiskri.com**
Издава свещ. Лъчезар Лазаров, главен редактор. Отговорен редактор: Снежана Костадинова.
Тел. за връзка – **0885987833**. Моля, изпращайте материали на електронен адрес: vestnik_iskrec@abv.bg.
Ползвани сайтове:

ISSN 2738-7798

ИСКРИ

СТРАНИЦИ ЗА ПРАВОСЛАВИЕ И КУЛТУРА. Год. VII, брой 71, VII - X, 2025 г.

Вяра, възпитание, народ; религия, образование, общество

Синоними или „антоними“ са понятията в заглавието?

Интересен въпрос, нали? Сериозен повод за размисъл.

В последно време безкрайно ме тревожат много думи, които витаят, хвърлени в пространството около нас, с цел объркване и „забъркване на ума“ (Ср. молитва от св. Тайнство Кръщение) на мислещите хора. „Пропаганда“ е една от тях. Сякаш най-опасни и зависими от нея са онези хора, дето я използват. Ако ги слушаш и им вярваш, ще стигнеш до извода, че всичко е пропаганда. Аз само за малко, за няколко часа, присъствах на едно тяхно събитие и тази дума проглуши ушите ми. Макар често споменаваното явление да съществува напълно всеобхватно и истински в масмедиите, факт, който зная отдавна, към тази истина много лесно се прикрепят множество митове и лъжи. Така манипулацията е най-ефективна, отново – всеизвестен факт. А мен не може никой да ме обвини, че съм облъчен, защото поне от шест-седем години не ползвам споменатите медии, даже и радио не слушам.

… Темата на конференцията е поставена хаотично, но ангажиращо: религия, образование, общество: съвсем типично за нашите „експерти и религиозни дейци“[1], чиито интереси, оказва се, стоят надалеч от педагогиката, оформена като отделна и самостоятелна наука още в 1633 г. От присъстващите и модераторите стана ясно, че главната „причина“ за събитието е една: явен отпор срещу желанието на БПЦ, МОН, българския парламент, болшинството педагози у нас и православния български народ, да се въведе в училищата **редовно** изучаване на предмета Добродетели и религия и то – само в 1. клас.

Продължава на стр. 2

Думата „задължително“ също бе често споменавана,

1.Изразът „религиозни дейци“ звучи тоталитарно и говори за един особено вреден и опасен ***пантеизъм***.

явно с цел – сплашване. Разбира се че подобна терминология не съществува нито в образованието, нито в науката; там всичко е условно и е в синхрон с Конвенцията за правата на детето и много други нормативни актове. Въпреки това, повечето от докладите, поне докато бях в залата, със сетни сили убеждаваха присъстващите, около петнадесет души, колко страшно е Православното християнство да влезе „задължително“ в училищата. Какви поражения ще нанесе то; какво „разделение“ ще предизвика, колко „ретроградно“ било подобно решение, колко „противоконституционно“ (последното твърдение, макар и силно тиражирано, е абсолютна лъжа и манипулация)!

Междувременно един от водещите, чието първо име запомних – Димитър, представил се като „православен християнин“, в прав текст спомена, че представители на висшия клир на БПЦ говорили „глупости“ и „школски разкази“, „за дечица“; други духовници направо плашели със своите твърдения, които съвсем не отивали на развитото ни общество, а като цяло, православните християни, в сравнение с католиците, протестантите, и особено – мохамеданите в България, направо били неграмотни и непросветени. После човекът добави и абсурдното, а може би и фашизоидно твърдение, че видиш ли, свещениците в „расо“ нямали работа в училището, „тяхното място“ не било там, и поради това учениците с право им се „подсмихвали“ подигравателно!?!

Отивайки с очакването да се насладя на истинска академичност и задълбоченост на докладите и коментарите, аз бях поразен от всичко, което чувах и за първи път буквално не вярвах на ушите си! Стана ми някак си тъжно… и студено. Устата на едни и същи хора изричаха думи като толерантност, свобода, демокрация, права и непосредствено след това – тоталитарни послания, потъпкващи всяка свобода и всяка толерантност!?

… Същите тези хора, които в описаната обстановка (тя може да бъде видяна някъде из соц. мрежи), буквално разсичаха и разделяха дори и малцината присъстващи, обвиняваха в предизвикване на омраза и разделение всички православни клирици и миряни, министри и зам. министри, учители, педагози и народни представители, които подкрепят **редовното** изучаване на „Добродетели и религия“ **един час седмично, в първи клас**! Самото държание и преднамерено организираното събитие намирам, меко казано, за абсурдни и нелогични; повярвайте, ако не се придържах към задължителния и свойствен за мен, добър тон, бих използвал далеч по-силни и тежки определения. Оставям лицемерието настрани. Ще се опитам да се абстрахирам и от факта, че целият този театър се разиграваше, организиран от ИЕФЕМ при БАН, чиито основател и почетен председател, митрополит Климент Търновски (Васил Друмев), е запомнен с думите „Има ли Православие у нас – има български народ, няма ли Православие – няма и български народ“ *(Ср. Слово на Неделя Православна, В. Търново, 1893).* Мога да превъзмогна и факта, че думите му бяха определени от водещата като етнофилетизъм… Повърхностният поглед на нежив християнин може да се объркa. Разбира се че няма етнофилетизъм, защото блаженият владика казва, че Православието е определящо по отношение на българския народ, а не – обратното. С други думи: българският народ е загубен без Православието. А ние виждаме как губим православната си „самоличност“ всеки ден. Това което не мога да премълча обаче е репликата: какво щели да кажат католиците в България; напротив, бих я допълнил: а какво ще кажат протестантите в България?

Може би за организаторите на въпросното събитие ще прозвучи странно, но аз общувам с протестанти (евангелисти, адвентисти и др.). Преди години с един мой приятел, от тяхната общност, често ходехме на риба. От нашите срещи зная, че по-ревностните от тях не пращат децата си в училище, а завършват като частни ученици. Но защо? Именно защото светският дух на нашето училище клони към атеизъм. И ако това не беше така, то навярно тези протестантски общности щяха най-спокойно да пращат децата си на училище. За жалост на конференцията се твърдеше точно обратното.

Винаги минавам пеша от бул. Мария Луиза до Царския дворец и градинката зад него. През това време се срещам с поне двайсетина младежи. Половината от тях се подсмихват на „расото“ ми, други седем-осем си извъртат главата настрани или гледат в земята; само двама или трима ме поздравяват с усмивка. През последните няколко години, по улицата или в подлеза, само два или три пъти са ми поискали благословия, имало е и злостни погледи, дори и закани – най-вече в София. Може би ние, православните свещеници не трябва да се показваме и по улиците, може би не сме и „за там“?… Просто трябва да оставим модерното ни общество, в което не трябва да има нищо „ретроградно“, да се затрие докрай, накъдето всъщност е тръгнало… но за това на конференцията нямаше нито дума. Виж, натрапчиви истории от разни европейски и американски програми, обмяна на опит, „международни училища“ на английски език, примери от протестантския, католическия и англиканския свят – колкото искаш.

Казах няколко думи и просто си тръгнах. Защо да притеснявам хората с присъствието си, явно и при тях нямаше място за свещеници.

Точно тогава, щом излязох от залата, сетих се как в същия ден, сутринта, с децата в училището се бяхме разделили с прегръдки, истински сърдечни прегръдки, и душата ми се стопли отново. †

КИСЕЛОТО МЛЯКО – ЕДИН ОТ СИМВОЛИТЕ НА БЪЛГАРИЯ

От стр. 3

„Revue Medicale de la Suisse Romande“ предизвиква интереса на целия световен елит. Световноизвестният микробиолог (роденият в Украйна и по бащина линия, произхождащ от старинен молдовски болярски род), проф. Иля Мечников, поканва младия учен да докладва своите резултати в Пастьоровия институт по микробиология в Париж. В голямата зала на института българинът изнася доклад за открития от него лактобацил. За доказателство той носи със себе си и кисело мляко в трънска рукатка (керамично гърне с дъговидна дръжка) и микроскоп. Българинът има изключителен успех. Мечников го поздравява и прегръща, като го съветва да не прекъсва научноизследователската си рабата. Ръководството възлага на бъдещия лауреат на Нобелова награда за медицина и физиология, Иля Мечников, да потвърди доказаните данни. Мечников потвърждава резултатите и въз основа на тях изгражда своята теория за стареенето.

По-късно, в процеса на изследванията, в подквасата се откриват още две бактерии – един стрептобацил и един „вреден“ микрокок Strepotococcus thermophilus, съществуващи в естествена симбиоза заедно с лактобацила.

През юни 1905 г. Григоров защитава и докторска дисертация на тема „Принос към патогенезиса на апендицита“ и получава титла „Доктор по медицина – бактериология, вътрешни и гръдни болести“. След това обаче той отклонява покани да поеме ръководството на новосформирания Пастьоров институт в Сан Паоло – Бразилия, както и предложението на проф. Масол да остане на работа в Женевския университет.

В края на 1905 г. д-р Григоров се връща в България и започва работа като околийски лекар и управител на болницата в Трън (от 1998 г. носи неговото име), където организира изследователска лаборатория за създаване на противотуберкулозна ваксина. Там открива, че един микроорганизъм, наричан амилобактер, унищожава обвивката на туберкулозния бацил. Той е първият учен в света, открил и приложил различни пеницилинови гъбички срещу инфекциозната болест туберкулоза.

Стамен Григоров участва в Балканската война като санитарен поручик и началник на полева болница. Получава “Кръст за храброст“ и повишение в чин санитарен капитан. През ръцете му минават хиляди ранени и умиращи от глад или холера. Там забелязва, че някои от войниците, които яли корички мухлясал хляб, оцелели от смъртоносната болест. След войната Григоров отново поема болницата в Трън и отново след това участва в Първата световна война, вече като санитарен майор. За своята служба докторът е награден с най-високия в българската армия „Орден за храброст“ и със „Златен червен кръст“, присъден му от БЧК.

След тази война Григоров пак се връща в Трънската болница, която превръща в център за лекуване на туберкулозно болни. Използва ваксината си и в санаториума в с. Искрец, Софийско и в гр. Трявна.

По-късо работи в Александровска болница в София, във Велико Търново, Горна Оряховица, Провадия и Варна. Тези премествания са следствие от поведението на колеги медици, подлагащи на съмнение неговите открития, което налага получаването на официални писма с потвърждение от Женевския университет. По тази причина след 1935 г. д-р Григоров продължава туберкулозните си изследвания в Милано – Италия, където неговият ваксинален противотуберкулозен препарат е назован от италианските медици „Кура булгара“ („българско лечение“), а лекуващите пациенти „булгари“. Канен е на работа и в Рим, и в санаториумите на Швейцария.

Д-р Григоров се завръща в България през 1944 г. по време на бомбардировките, поради които е евакуиран в Новоселци (сега Елин Пелин), а делото му в Италия продължава неговият син – д-р Александър Григоров.

Д-р Стамен Григоров почива през 1945 г. в София на рожденатa си дата, оставяйки след себе си ярка трайна следа в историята както на Трънския край, така и на България.

Четиридесет години след откриването на бактерията и 25 години след неговата смърт славата на българското кисело мляко се разнася в света като втора голяма вълна. Защо?

През 1970 г. Тодор Живков води българска делегация на Международното изложение EXPO-70, провело се в Осака, Япония. Той е единственият правителствен ръководител от соцлагера, който отива на изложението. Там България има един от най-впечатляващите павилиони, който носи името „Родни балкани“ и представлява четири пирамиди от стъкло и алуминий, символизиращ най-високите планини в България. Генералният секретар на изложбата Набуо Имеда определя българската изложбена композиция като „истинска изненада на изкуството, уникално творение на архитекти и инженери, сполучливо представили силата и волята на своя народ“! И там японската публика се запознава с България и нейното кисело мляко.

Продължава в бр. 72

Из завета на митрополит Климент…

От стр. 4

води към истински напредък и усъвършенстване, която дава истинско благополучие, временно и вечно, която надвива над всички спънки и неволи, и именно — истинската Христова вяра, която не е и не може да бъде друга освен нашата чиста, света Православна вяра.

Но нашата радост, братие, била би безсмислена, нашата благодарност към Бога и признателността към бащи, деди и прадеди били би суетни и лицемерни, ако ний се задоволим само с радостта и признателността си, а не се потрудим да почерпим за себе си надлежен урок от всичко това, което е направило Православието за народът ни през миналите тежки времена.

Ако нашите бащи, деди и прадеди са считали за своя най-висока, най-свещена длъжност да се не отклоняват от православната вяра, но да я пазят и да я предадат на нас чиста и непокътната и ако тая именно св. православна вяра е спасила народът ни от загинване, дала му е възможност да си запази името, езикът, книжнината, да се възроди, да излезе тържествуващ от тежките неволи и да си приготви честити времена: ний, честитите потомци, сме длъжни още повече да пазим православната си вяра, да я почитаме и да живеем според нейните изисквания. Ето този е урокът, който ни дава днешното наше тържество, братие. Ний сме длъжни дълбоко в душата си да усвоим и запечатаме тоя урок и да работим според него. [...]

Да пазим Православието като очите си — това е най-висока и свещена длъжност на всеки честен българин.

Да се не лъжем, братие. Няма по-голямо зло, което би се нанесло на народът ни, от това — да не пазим и да не зачитаме вярата му, да посягаме на нея, защото поколебай ли се народът ни в праотеческата си православна вяра, сетините от това не могат да бъдат други, освен разпокъсване, нравствено умаломощение и най-сетне съсипия и загинване. Да не забравяме, че посегателствата върху вярата на народът никогаж не остават безнаказани за самият народ: те поколебават твърдостта му във вярата и ако се продължават, могат да подкопаят и самото му съществование.

Запазили сме през многовековни тежки времена Православието, запазил се е и народът ни от загинване. И занапред: има Православие у нас, има и български народ; няма Православие — няма и български народ. Това е гласът на цялата наша история, на целият наш многовековен тежък исторически живот, глас, който неумолимо тръби в ушите на всинца ни и който указва на бъдущето, напомнюва ни свещените наши длъжности спрямо народът и вярата му. [...]

Затуй, благочестиви православни българе, ако обичаме народът си не лицемерно и за временни облаги, а искрено, от душа и сърце, ако е скъпо за нас народното добро и народното бъдуще и преуспявание, длъжни сме всинца да пазим като очите си нашата православна вяра и да се пазим като от огън от всяко незачитание и от най-малкото посегателство на нея.

Трябва да знаем, че всеки, който посяга у нас на Православието, той посяга на самото съществование на народът. Който и да е той, макар и с най-високо положение, та и да го считат хората за най-голям доброжелател народен, за най-голям *патриот*, но посяга ли на народната вяра — Православието, подритва ли и не зачита ли това свещено достояние, оставено нам от деди и прадеди като безценен залог, като незиблема основа на честито и трайно народно съществование — той не е и не може да бъде приятел на народът, защото с посегателствата си на вярата той подкопава единствената най-яка и незиблема *(непоколебима. Бел. ред.)* основа на съществуването и преуспяването му. [...]

Ето защо, братие, трябва да се пазим не само от чуждите за нас по дух и вяра, не само от разни католици и протестанти, които така свободно шетат между народът ни и се мъчат да подкопават праотеческата ни православна вяра, но трябва да пазим и над себе си, да бъдем будни спрямо нас си.

Трябва да треперим всинца, без изключение, над православната си вяра, както с векове са треперали над нея нашите бащи, деди и прадеди, и да се пазим като от огън да не би нашите отношения спрямо Православието и неговите наредби да са такива, щото чрез тях да се съблазнява и да се поколебава, макар и против нашата воля, народът ни в праотеческата си вяра.

Казах по-преди и сега пак ще кажа, че няма по-голямо зло, което би могло да се нанесе на народът ни от това — да не пазим и да не зачитаме на вярата му, да посягаме на Православието.

Да не забравяме никога: **има православие у нас – има и български народ, няма православие – няма и български народ.**

За това свое слово, произнесено на Неделя Православна, в Търново през 1893 г., митрополит Климент е подведен под съдебна отговорност чрез скалъпен от Ст. Стамболов процес. Прокурор е познатия Ганьо Чолаков – станал прототип на Алековия бай Ганьо. Иска се смъртно наказание за обида на княжеското достойнство. Заточен е в Гложенския монастир, където по нареждане на Стамболов му се дава само солена риба, без вода. Местни благочестиви християни разбират за тази жестокост и тайно през един отвор му подават вода, благодарение на което оцелява.

По Божията милост той бива освободен след малко повече от година. В Търново го посреща 20-хилядно множество. След отслужения молебен в църквата "Св. Богородица" митрополит Климент произнесъл слово, започващо с думите: "Мир и любов, братя християни", в което призовавал да се забрави миналото, да не се мисли за отмъщение, а всички да се обединят и да работят заедно за издигането на България.

През 1951 г., петдесет години след кончината му, когато откриват неговия гроб, намират тялото му нетленно. (Православието. ком, Л. Лазаров, 2021, сп. Православна Беседа.) Очаквайте в бр. 72 словото-защита на Митрополит Климент по време на процеса срещу него. Бел. ред.) †

Боян ***БАЛКАНСКИ***

КИСЕЛОТО МЛЯКО – ЕДИН ОТ СИМВОЛИТЕ НА БЪЛГАРИЯ

120 години от откриването на млечнокиселата бактерия и 80 години от смъртта на д-р Стамен Григоров

В източното подножие на височината Изворски Гудель (с н.в. 1032 м), Трънско е разположено малкото селце Извор (днес Студен извор). Там Григор, наричан Гиго (дюлгерин, а по-късно търговец) и Звезда създават сиромашко семейно гнездо. Отначало в него се раждат едно подир друго осем деца. И всички си отиват в небитието още като бебета. Огромно нещастие, което трудно се понася. Затова Гиго и Звезда търсят „под дърво и камък“ някакво противодействие срещу тази злина. Започват да вярват и на поверия.

След като през 1878 г. се появява на бял свят и деветото им поред дете, родителите нарамват в торба новороденя син Стаменко и го носят в Станкова долина, където му продупчват едно ухо в местността Стани камик и го окачват на близко дърво. Там го оставят да престои цяло денонощие, та „злата сила“, дето им отнела другите рожби, да се загледа в дупката на ухото и да забрави да им отнеме поне това чедо. Момчето оцелява, а след него остават живи и следващите две деца на Гиго и Звезда – Кръстина и Христо.

В Трънската прогимназия Стамен се проявява като необичайно умно дете. Той я завършва, изненадвайки учителите с реферата си „Произход на видовете“. След това завършва с пълно отличие и Софийската мъжка гимназия, впечатлявайки преподавателите си със своя доклад „Еволюция на животинския мир и растенията“, както и със знанията си по френски език.

Сетне Стамен продължава образованието си в университет в Монпелие, Франция, където завършва биология (бакалавърска степен) с висок успех. А проявявайки интерес към медицината, родолюбив българин от Трън осигурява следването му в Медицинския факултет на Университета в Женева, Швейцария.

Известният през онези години швейцарски микробиолог проф. Леон Масол (1845-1916), ръководител на катедрата по бактериология и серология, открива в лицето на студента Григоров изключителен талант за научни изследвания. Още като студент в четвърти курс, 27-годишен, той е назначен от професора за негов главен асистент, където получава достъп до модерна за онова време апаратура и лаборатория. Там нашият българин си поставя задача да разбере кой е причинителят за подквасването на българското кисело мляко, тъй като до този момент той не е открит. Междувременно Стамен сключва брак с Даринка от Трън, която му праща българско кисело мляко, което той изследва в лабораторията.

Необходимо е да отбележим, че произходът на киселото мляко (като един от символите на България) е неизвестен. Предположенията са много. При всички случаи той води началото си хиляди години пр.н.е., когато първите животни, даващи мляко (камили, коне, овце и др.), са опитомени. И това може би е ставало по различно време на различни територии, като Централна Азия или Месопотамия. Или в Тракия, където е наричано „прокиш“ (думата се среща и днес). Или в земите на древните българи, които наричали млечнокиселата напитка от кобилешко мляко „кумис“ или кисело мляко „катък“ с подквасa „размивка“ от сирене. Или в Уйгурия в Северозападен Китай, в чиито земи в древността са пребивавали и жители от род Дуло, млякото от камили и овце се нарича „кътхът“.

След упорита изследователска работа, през 1905 г. Стамен Григоров прави своето знаменито откритие в подквасa от кисело мляко, донесено от Трънско. Той пръв в света открива причинителя на подквасването – пръчковидния млечнокисел микроорганизъм, с което се прославя както името на младия изследовател, така и на България.

Откривателят отначало го описва като „Бацил А“, а по-късно е наречен „Лактобацилус булгарикус“, в чест на родината на неговия пръв откривател. (Днес официалното име на този микроорганизъм е „Laktobacilus delbureckii subsp. Bulgaricus Grigoroff 1905“. Бел авт.).

По този повод френският микробиолог проф. Леон Масол пише писмо до украинско-руско-френския биолог Иля Мечников (1845-1916) със следното съдържание:

„Скъпи приятелю,

Моят асистент Стамен Григоров, славянин от България (имайки предвид, че и Мечников е славянин), ме изненада с голямата си упоритост в научноизследователската си работа. Това е един рядък човек и, струва ми се, че на теб, именно на теб, той би могъл да бъде много полезен. След многобройни и последователни опити в моята лаборатория той успя да открие и изолира причинителя на българското кисело мляко. При това подквасата му бе донесена направо от България. Ти работиш, вдъхновяван от стремежа да намериш средство, с което да се продължи човешкият живот. След твоите забележителни „фагоцити“, помисли за българското кисело мляко и за този „пръчковиден бацил“, който откри Григоров и който аз лично видях под микроскопа. Може би той ще ти бъде полезен.“

Публикацията в престижното швейцарско медицинско списание ***Продължава на стр. 11***

Митр. Климент Търновски –
(ДРУМЕВ)

Из завета на митрополит Климент Търновски (Васил Друмев) към православния българин

Нашият народ, както знаят това и всичките наши учени хора, беше див, скитнически, разпилян, без единство, без отечество, без съзнание целта на своето съществование, без място в историята на народите, а следователно и без бъдуще.

Но Православието, тази Божествена истина, с която просветиха народа ни нашите равноапостоли, направи народа ни питомен, събра го в една целокупност, указа му истинската цел на неговото съществование, вкорени в него всичките ония велики нравствени качества, които са най-яка основа на истинско и разумно народно съществование, образува му езикът, като му създаде писменост, книжнина, и по този начин не само отвори път за постоянно умствено и нравствено развитие и усъвършенствование, не само му даде възможност да си извоюва това хубаво Отечество, което се казва с едно общо име България, и да се укрепи в него на вечни времена, но още и да си спечели почетно място в историята на народите, да си осигури трайно бъдуще...

В продължение на много векове, както знаете, **нашият народ беше тъпкан, унижаван, лишаван от всякакви човечески права, лишаван от правото да се учи и да се моли Богу на език си, да се нарича с името си... Писмеността му беше потъпкана, книжнината му унищожена, съзнанието му смазано, сам той изложен на всевъзможни теглила,** биде докаран до крайно изнемощение и отъпение... **Всичко беше насочено към твърде грозната цел – да се затрие от лицето на земята името на народът ни.** И за „по-сполучливото“ постигание на тая ужасна цел **върху какво най-много се насочваха […] всичките тия *действия* през толкова тежки и жестоки за нас векове? – Върху вярата на българина!** Знаеха, вижда се, неприятелите на народът ни, че докогато той си пази вярата, дотогава никакви жестокости и неволи, никакви тъмници и окови, никакви бесилки не могат подкопа и унищожи името и съществованието му, та затуй приемаха с радост всички тия българи, що отстъпваха от бащината си вяра, и ги обсипваха с правдини и богатства, правеха ги големци и властелини, а тъпчеха немилостиво тези, които си оставаха верни на бащината вяра.

Но този измъчен до крайност народ оцеля, братие! Той не се смаза под тежките многовековни теглила, не се затри от лицето на земята; напротив, излезе от тия теглила с нови пресни сили за нов и честит живот, за трайно и честито бъдуще.

С какво? С какви сили и средства се извърши това чудо? С нищо друго, братие, а само с това, че нашият народ си остана верен на Бога, т.е. остана си през многовековните тежки времена твърд и непоколебим в своята праотеческа вяра – в Православието. Всичко прежеляваше българинът, всичко жертвуваше: и труд, и имот, и живот; едно само не жертвуваше той, макар и да беше излаган на всевъзможни теглила, именно — православната си вяра. […]

Благодарение именно на него, на Православието, нашият народ си запазва старата народна доблест, запази си и през най-жестоките за него векове онези високи нравствени качества, които винаги са били негова отличителна черта, отпечатана дълбоко в душата му от Православието, и които и до ден днешен привличат вниманието и почитта на всички, именно: благочестието, високата домашна нравственост, честността, трудолюбието, скромността, любовта и предаността към всичко, що е негово, що е българско, готовността да жертвува мило и драго за общото народно добро, за народната чест и с всичко това запази и осигури съществуването си.

Да, братие. Ако нашият народ под натискът на твърде грозните вековни злочестини беше се поколебал във вярата си, беше се отметнал от Православието – той непременно щеше да загине, щеше да се затрие от лицето на земята, както загинаха за него всички ония злочести негови чада, които приеха друга вяра... Ето това е било и това е направило Православието за нашият народ в едни най-тежки, най-жестоки за него времена.

Няма съмнение, че истинският православен българин не може да не се радва от душа и сърце в днешното тържество и да не благодари от дълбочината на сърцето си на *всеблагия* Бог, задето е укрепил народът ни в Своята Божествена и спасителна истина — в Православието.

Не може тъй също православният българин да не отдава голяма признателност, хвала и чест на нашите бащи, деди и прадеди, задето те, макар и да са били тъпкани и изложени на тежки неволи през много векове, имали са такава любов към народа и към неговото бъдуще, щото са запазили за своите потомци оная всемогуща сила, която дава живот и трайност на народи и царства, която

Продължава на стр. 10

Веселина ***БАШОВА***

СМАЛЯВАМ СЕ

в присъствието
на гневно дърво.

******

Паяци:
плаши ме тяхната
сръчност.

******

не помня да имам
домашен любимец
разхвърлян ум.

******

Надпреварват се
като за последно –
не спят звездите…

******

Овцете се надбягват
за последното място
докато ги броя…

*****

Истината за нея
не винаги е горчива –
лимонова луна.

******

Къщна смет;
преди обед изхвърлям
няколко сълзи.

******

Птица крилата ...
над закръглените сенки
в пясъка.

Червейче
на очакването –
в ябълката ми.

******

Истината за нея
не винаги е горчива –
лимон вместо луна…

******

Слънцето
омагьосва цялата
къща!

******

Образът на розата
отвъд закръглените
сенки в очите ми.

******

Дрипава мисъл
все още тропа
на вратата ми.

******

Гълъби и солети...
приемат подхвърленото
без оскърбление.

******

Слънчеви очила:
омагьосана е цялата
къща.

******

Напипвам пулса му
с възглавничката на пръстите;
дъждовен облак.

******

Сълзите от вчера –
стичат се по вътрешната
страна на стъклото.

*****

Още е зима...
заменям капките дъжд
за детски сълзи… †

Ивелина ***ЦВЕТКОВА***

НЯМА ЕСЕНЕН ДЕН

Тази есен ще дойде
с панически смях.
Ще полея цветята –
да цъфтят,
да цъфтят,
че нали в този град
днес балконът лети
все нагоре, нагоре.
И нали в мен звезди
се оглеждат –
сезонът е.
И щурци днес не спят.
Пък нощта да вали!
Този град с мен лети.
Но простете!
Простете!
Още искам лъчи.
Има тъжни следи,
но просторът зелен
ще ни свети ли, свети...
Няма есенен ден.
Нека има мечти!
Птица в цвят ще лети...
А в очите – лалета! †

